

svoj trebuh in za svojo mošnja, bližnjega pa naj vzame magari sam vrag, kaj njega to briga! Te ogabne miselnosti je bil oče liberalizem, ki ga je propovedovalo svetovno mednarodno framasonstvo s svojimi glavnimi sedeži v Londonu in Parizu. Liberalizem je dokončal in leži na smrtni postelji kot kak skopuški starec, ki se sicer brani dati ključ iz rok, pa ga smrt v to silo. Kaj ga bo nadomestilo?

Dve novi miselnosti

V Evropi so se pojavile v teku zadnjih dvajset let dve novi miselnosti. Prva je zajela Rusijo in izvaja komunizem. Država je vse in vse mora biti podržavljeno. Posameznik ni nič in nima drugih pravic v gospodarstvu, kakor le sodelovati in doprinašati k skupnosti.

Druga je fašistično-nacionalna miselnost. Tudi ta pravi, da je država vse in da morata imeti država in narod celotno oblast nad vsem, nad gospodarstvom, politiko itd.

Obe se prav malo razlikujeta, le da imata vsaka svoje ime. Kake osebne svobode, kakor jo poznamo v demokratičnih deželah, kjer je dovoljena svoboda tiska, govora, zborovanja itd., komunizem ne pozna prav nič, narodni socializem in fašizem tudi ne, le dovoljuje še nekako omejeno in nadzirano osebno lastnino.

Podoba pa je, da so se komunizem in narodni socializem ter fašizem začasno zvezali

in bijejo boj, da uničijo gospodarski liberalizem in istega nadomestijo s svojo miselnostjo v gospodarstvu. V Evropi so zaenkrat že uspeli. V Evropi na celi črti — razen Anglije — prevladuje nova gospodarska miselnost, ki jo je izlegla zveza Berlin-Rim-Moskva. Kako socialno srečo in zadovoljstvo bo prinesla evropskim narodom nova gospodarska uredba, je v naprej težko napovedati, ker boja še ni konec. Gotovo pa je, sprememba, ki se v Evropi že ugnezduje, bo prinesla čisto novo socialno in gospodarsko življenje. Če bo boljše ali slabše od dosedanjega, to skrivnost bo pokazala bodočnost.

Kdo bo zmagal?

Vodstva teh miselnosti, o katerih govorimo, so v rokah posameznikov in raznih skupin. Fašizem vodita Hitler in Mussolini. Komunizem vodi Stalin in na braniku svobode in demokracije pa stoji sedaj v prvi vrsti anglosaški svet. Odprto in javno bije boj za dosedanjo liberalno miselnost Anglija, moralno in materialno jo podpira tudi Amerika. Kdo bo zmagal? Danes še ni odločeno.

Na podlagi dejstev, ki obstoje, je možno, da bodo ostali vsi trije bloki pri moči in življenju. Mogoče so pa tudi nagle spremembe, kakršnih se je toliko dogodilo baš zadnji dve leti...

Kratke tedenske novice

Agencija Avala poroča: Nekatere inozemske poročevalske agencije so v zvezi z dogodki v Grčiji sporočile svetu, da je Jugoslavija mobilizirala in podvzela izredne ukrepe. Agencija Avala je pooblašena vse te vesti zanikati. V Jugoslaviji se ni vršila niti redna niti izredna seja ministrskega sveta, ki bi sklepala o teh stvareh.

Drugo zasedanje bolgarskega parlamenta je bilo otvorjeno 28. oktobra s pristoimnim govorom kralja. Kralj Boris se je zahvalil Italiji in Nemčiji za pomoč glede Dobrudže in je poudarjal stremiljenje Bolgarije za ohranitev miru.

Bolgarija bo ostala v italijansko-grškem sporu nevtralna.

Radi vojnega stanja med Italijo in Grčijo je Turčija odredila mobilizacijo in je poslala čete v Tracijo.

Hitler se namerava sestati z belgijskim kraljem. Ta sestanek naj bi bil v duhu sestanka med Hitlerjem in francoskim maršalom Petainom.

Hitler bo podal v kratkem pred nemškimi državnimi zborom izjavo o svojih razgovorih s predstavnikoma Francije in Španije.

Nemška podmornica je torpedirala in potopila 42.000 tonski angleški potniški parnik »Empire of Canada«. S tem parnikom se je svoječasno peljal angleški kraljevski par na obisk v Kanado. Od 650 mož posadke se je rešilo nekaj nad 500 oseb, ki so se izkrcali v Angliji.

Sovjetsko sedemčlansko odposlanstvo se je odpravilo 25. oktobra v Bukarešto in se bo udeleževalo sej donavske komisije, ki je sklicana v romunski prestolnici za 28. oktobra. Sovjetska Rusija je dosegla od Nemčije privoljenje za sodelovanje na Donavi.

Ridza Smiglyja, bivšega vrhovnega poveljnika poljske vojske, so prepeljali v zapor v Bukarešto. Dosedaj so zaprli in pripravili v Romuniji 6000 poljskih beguncev, ki so se zatekli v Romunijo in niso smeli iz države.

Angleški bombniki so v noči na ponedeljek prileteli nad protektorat Češko-Moravska in bombardirali veliko tovarne za orožje škoda v Plznu.

Ob obletnici obstoja generalnega guvernerstva na Poljskem je izjavil nemški minister dr. Franck, da je guvernat Poljska sestavni del Nemčije ter nerazdvojen oblast velikega nemškega prostora.

Podpredsednik francoske vlade Laval je postal obenem tudi zunanji minister. Dosedanji zunanji minister Baudin je odstopil. Laval je po imenovanju takoj odpotoval za nekaj dni v Pariz.

Zaradi pogajanj med Nemčijo in Francijo je sklenil ameriški Rdeči križ, da ne bo poslal živežev, ki je že bil na veliki tovarni ladji in bi moral biti odposlan skozi angleško zaporo v Francijo.

Katoliško vsehščišče v španski prestolnici Madridu bo svečano odprto 16. novembra.

Predsednik Roosevelt je imenoval zamorskega polkovnika Dawlisa za generala, ki je prvi črno-polni general v zgodovini Amerike.

Japonci so razdeljali z letalskimi bombami birnansko cesto, katero so zopet otvorili Angleži dne 17. oktobra in po kateri zalagata Anglija in Amerika kitajskega maršala Čankajška z vojnimi potrebščinami, poročajo Japonci.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Na Remšniku je nagloma umrla županova žena Neža Jerič. Prava kmečka gospodinja, vsa vnetja za delo, red in varčnost, a pravična in dobra vsakemu, kjer je videla stisko in bedo. Ko bi bilo mnogo takih gospodinj, bi bilo manj revežev in postopačev, pa več verskega in narodnega življenja po slovenskih domovih! Bog naj ji obilno poplača njena dela, domače pa tolaži v nesreči!

Član Apostolstva mož umrl. V Bresternici, župnija Kamnica pri Mariboru, je 18. oktobra mirno v Gospodu zaspal Straus Ivan, čevljarški mojster, star 72 let. Pokojni je bil dolgoleten naročnik »Slov. gospodarja« in zgladen krščanski mož, ki je vsako prvo nedeljo v mesecu kot član Apostolstva mož pristopil k sv. zakramentom. Na zadnji poti v nedeljo, 20. oktobra, ga je spremljalo mnogo ljudi, ob odprtem grobu se je pa od rajnega poslovil g. župnik Munda. Pokojnemu naj sveti večna luč, preostalim pa naše sožalje!

Zgladen mož umrl pri Sv. Janžu na Dravskem polju. Smrt se je spet oglasila v naši fari in dne 9. oktobra iztrgala iz naše srede zgladnega moža Janeza Pesek, posestnika iz Prepol. Zadelja ga je možganska kap v gozdu in po daljšem iskanju so ga našli na pol živega. Poklicani zdravnik je ugotovil, da bo smrt v kratkem nastopila. Popoldne je zapustil našo solzno dolino.

Pogreb je bil 11. oktobra od doma na farno pokopališče, kjer so mu pevci zapeli v slovo, od nje ga pa se je z besedo poslovil domači g. župnik. Blagopokojni je bil mož na mestu, ves kristjan, bil je član Apostolstva mož in je bil vsako nedeljo pri sv. obhajilu; bil je tudi zgladen gospodar in prav tako vzgojitelj svojih otrok. Upamo, da za vse dobro vneti uživa nebeski raj! — Žalujocim izrekamo sožalje!

Orožniški narednik-vodnik umrl. Od Sv. Jurija ob ščavnici poročajo: Žalostno so zapeli zvonovi 14. oktobra, naznanjajoč vsem, da je v Ljubljani umrl orožniški narednik-vodnik v pokoju Anton Kolbl. Dalj časa je bolehal na griu, iskajoč zdravja pri različnih zdravnikih, končno se je pa zatekel v zavod za novotvorbe v Ljubljano, upajoč, da tam najde zaželjenega zdravja, a je prišla pomoč žal prepozno. Rajni je že pod bivšo Avstrijo služil kot orožnik po raznih krajih na Štajerskem, Koroškem in Prekmurju, po vojni pa je dolga leta služboval v lepi, sončni Dalmaciji, kjer je stopil v domačem rojstnem kraju, a ni mu bilo dano, erga dolgo uživati, zavratna bolezen, rak, mu je pretrgala nit življenja. Pokojni je bil kremenit značaj in vsakomur, kdor je občeval z njim, se je priljubil in mu gotovo ostane v trajnem spominu. Naj mu bo lahka zemlja na pokopališču pri Sv.

tega rodu umrl in tudi ni bil nihče resno bolan! Stoletni Hariroemon in njegova žena sta tako privezana na svojo grudo, da sta samo enkrat odšla iz svojega rojstnega kraja, in sicer na božjo pot k boginji Isi. A tudi to pot sta peš opravila. Leta 1933 so v čast poglavarju te družine blizu hiše postavili spomenik, in še vedno gre stoletni starček vsak dan do tega spomenika, pa bodi vreme grdo ali lepo.

Važno odkritje. Dva kemika, Nemca begunca, ki delujeta na ameriškem vseučilišču v Kolumbiji, sta odkrila nekaj zelo pomembnega. Odkrila sta rudnino, ki sta ji dala ime »U 235« in ki en sam funt (= pol kilograma) te rudnine ustreza energiji (sili) 5 milijonov funtov petro-

11.

Erik je zgodaj zjutraj jezdil na konjsko sejmišče, kjer je bil pustil svoja covboja. Sicer se je bil z njima dogovoril, naj sama skleneta kupčijo, toda dogodki večera in noči so tako vplivali nanj, da se je moral razstresti.

Mladenič je povešal glavo in razmišljal. Iz razmišljanja ga je vzbudila Anita, ki je prijezdila od nasprotne strani. S konjem se je postavila pred Erika, da bi ga ustavila.

Erik jo je za hip pogledal, potem pa se ni zmenil zanjo. Potegnil je konja v stran, da bi se ji izognil.

Anita je uvidela, da se mladenič ne zmeni zanjo, a se ni dala ugnati. Obrnila je konja in je jezdila tesno ob Erikovi levici. Priliznjeno je začela:

»Erik, pogovoriti se morava. Ti si zelo grdo ravnal z menoj, toda jaz te še vedno ljubim in sem zato prišla, da bi te posvarila.«

Mladenič jo je ostro pogledal.

»Hvala, Anita, toda nočem, da bi izdala načrte svojih prijateljev. Ne potrebujem tvojih svaril! Po vsem, kar se je bilo zgodilo, ti mora biti to jasno.«

»Zdaj ne gre za to, kaj mi je jasno, temveč gre za ljubezen!« je hlastno dejala Anita.

»Ne govori o tej ljubezni! Vem, kaj lahko mislim o njej.«

»Ne moreš vedeti, Erik! Ti ne poznaš ženskega srca.«

»Pusti razlaganje! Jaz se zanesem na svoje čute. Moje srce mi pove več, ko tisoč izkušenj.«

»O, Erik, ne govori tako! Če tvoje srce govori zoper mene, te vara, kajti moja ljubezen je tvoja, samo tvoja!«

Govorila je s takim ognjem, da jo je Erik začudeno pogledal. Če ne bi bil doživel toliko razočaranj, bi ji morda celo verjel. Tako pa je ostal popolnoma hladen. Nekam trdo je dejal:

»Anita, pred žensko ne izgovorim rad besed, za katere je bolje, če ostanejo neizgovorjene! A ti me slišiš, da eno in drugo povem. Ko smo bili še sosedi, si ti bila prva deklica, ki sem jo vsak dan videl. S sladkimi besedami in nežnimi pogledi si me hitro premotila. Tedaj še nisem vedel, kaj je ljubezen.«

»In zdaj veš?« ga je naglo prekinila Anita. »Povej, da veš!«

»Ne vem,« je mirno odgovoril Erik. »Morda nikdar ne bom vedel. Anita, dober prijatelj sem bil, a nikdar nisem obljubil reči, ki je ne bi bil izpolnil.«

»Ne?« je začudeno vprašala deklica.

»Ne,« je mirno pritrld mladenič. »Nisi bila to, za kar si se izdajala. Tvoj oče... Sicer pa, čemu oživljava stare dogodke?! Kar je minulo, naj gre v pozabo. Z Bogom!«

Anita je zardela. V njenem srcu je vzplamtelo. S silo je dušila jezo, ko je vprašala:

»To je vse, kar mi imaš povedati?«

Kupujte samo
**CROATIA
BATERIJE**
ker so najboljše, zato
najcenejše!

Križu v Ljubljani, kamor so ga v spremstvu žene in sorodnikov položili k zadnjemu počitku! Žalujči ženi in sorodnikom naše sožalje!

Zvest naročnik katoliškega časopisja umrl. Pred dnevi je v Nemčevcih v Prekmurju umrl Ferdinand Červek, zvest čitatelj in naročnik katoliškega časopisja in oče veččlanske družine, ki je radi slabih gmotnih razmer raztepena po svetu in si v potu svojega obraza služi vsakdanji kruh. Naj mu bo lahka domača zemlja!

Smrt pri Sv. Barbari v Haložah. Pokopali smo nekdanjega naročnika in posestnika Martina Muster iz Pristave v starosti 84 let. Bil je eno leto bolan, pa je še vedno rad čital »Slov. gospodarja«, ki prihaja sedaj v hišo na zetov naslov. Vzgojil je več otrok in vsi so preskrbljeni. Veliko let je bil dober viničar pri vinogradnem posestvu odvetnika že rajnega dr. Horvata na Mejah, kjer je s pridnostjo in varčnostjo pridelal toliko, da si je kupil posestvo, na katerem je umrl v miru pri hčeri in zetu. Rajnemu želimo večni mir in pokoj — žalujemo pa naše sožalje!

Smrt plemenitega in veselega moža. V Petrovčah je dne 23. oktobra umrl Karel Kuder v častitljivi starosti 83 let. Pokojni je bil tast petrovškega župana g. Stanka Jelovška. Bil je po vsej Savinjski dolini poznan po svoji dobrotljivosti in šaljivosti, ki ga niti zadnja leta, ko je telesno pešal, ni zapustila. Skozi več desetletij je bil cerkveni ključar, občinski odbornik in član krajevnega šolskega odbora. Tudi na gospo-

Pouk mladih angleških letalcev o bojnem letalu

darskem in prosvetnem polju se je svoječasnno mnogo udeleževal. Krajevna katoliška prosvetna društva so izgubila z njim plemenitega podpornika, Hranilnica in posojilnica v Petrovčah pa dolgoletnega odbornika. Pokojni je podpiral katoliški tisk skozi vse svoje življenje in je imel »Slov. gospodarja« naročenega skozi dolga desetletja. Naj mu sveti večna luč — žalujemo pa naše sožalje!

Smrt umnega gospodarja. Dne 17. oktobra je od zavrattne mučne bolezni umrl v 51. letu starosti

dolgoletni naročnik »Slov. gospodarja« Franc Kodela, posestnik v Resi pri Vidmu ob Savi. Pokojni je bil po vsem Zasavju znan kot dober posestnik in umen gospodar. Kako priljubljen je bil pri ljudeh, je pokazala obilna udeležba ljudi vseh slojev na njegovi zadnji poti 19. oktobra. Ob odprtem grobu sta se od pokojnika poslovila g. dekan in župan občine Videm. Oba sta poudarjala pokojnikove zasluge. Rajni je zapustil ženo in dva otroka, katerim izrekamo naše sožalje, njemu pa naj sveti večna luč!

Slabi izgledi mestnega prebivalstva za bodočnost

Mesta bodočnosti

Izkušnje iz svetovne vojne so bile velike, vendar se niti primerjati ne dajo z izkušnjami iz te vojne. Predvsem je ta vojna pokazala, v kakšni nevarnosti so ljudje v svojih mestih zaradi letalskih napadov. S strahom se je treba vprašati, kako se bo vse to predrugačilo do kake bodoče vojne, če se bo letalstvo še dalje tako razvijalo. Le kakšna usoda bo tozadevno zadela mestne prebivalce v letu 2000!

Žal je odgovor zadosti resen: takratni meščani bodo popolnoma izročeni pogubi z njihovimi stavbami vred. Brez dvoma bodo mesta bodočnosti zgrajena pod zemljo, in to vprav zaradi letalskih napadov.

Predzgodovinski človek pod zemljo

Tako bi ljudje bodočnosti imeli spet takšno življenje, kakršnega so živeli naši prapradedje. Saj so prvi prebivalci zemlje bivali v skritih hodnikih pod zemljo, v jamah, vdolbinah, luknjah, kjer so se mogli ubraniti zverem in sovražnim ljudem. Brez dvoma so se razvijala prva dejanja človeštva, tako prve tvorbe ročnih del, sadovi iznajditeljske zmožnosti, vse one preproste risarije, ki jih najdemo še danes v podzemskih bivališčih na Vzhodu, v južni Franciji, Španiji in severni Afriki vpraj v jamah prvih stanovališč. Ko se je človek prvokrat upal stopiti na svetlo, je bilo to brez dvoma zelo tvegano.

V Bukarešti sta položila nemška generala Hansen in Speidel venec na grob neznanega vojaka

»Vse!«

»In praviš, da si bil dober tovariš? Zakaj ravnaš z menoj tako grdo? Ali sem ti kdaj storila kaj žalega?«

»Ne, nisi storila nič hudega,« je posmehljivo odgovoril Erik. »Jaz seveda nisem vedel, da je tvoj oče, ki se je delal poštenjaka, v resnici konjski tat. To je bilo zame žalostno presenečenje. Stvar me je tem huje zadela, ker si ti vedela za očetovo početje in mu pri njem celo pomagala... Praviš, da mi nisi storila nič hudega. Ali res ne? Nekoliko pomisli! Kdo je širil vesti, da sem se pri Brienu zaradi tebe pretepal? Iz ljubosumnosti, ker sem te vedno ljubil in nisem pustil, da bi kdo drug govoril s teboj. Kdo je raznašal te laži? Še več naj povem? Mislim, da bo dovolj.«

Erik je govoril zagrenjeno. Anita je sklonila glavo, toda skrivaj je opazovala, kako vpliva na mladeniča njena navidezna potrtoost. Ko je videla, da je Erik vzpodbodel konja in se več ne zmeni zanjo, je strupeno dejala:

»Erik, ti me ne poznaš! V mojem srcu žarita ljubezen in sovrašтво. Pazi nase! Zdaj te sovražim, zelo sovražim!«

Erika je zabeležilo pri teh besedah. Ni odgovoril. Naglo je odjezdil. Ker mu Anita ni sledila, je konja kmalu pridržal. Blisk je počasi korakal, on pa se je zamislil. Njegove misli so poromale v preteklost. V Anito ni bil zaljubljen. Samo dobra tovariša sta bila. Njen oče je slabo gospodaril in njegov položaj je vse bolj kritičen. Anita je

bila edina ženska na žalostni farmi in njena usoda ni bila lahka.

Erik je že v mladih letih, ko je bil še navaden covboj, moral skrbeti za malo sestro Ivanko. Oče je zgodaj umrl pod kopiti podivjanih konj. Mater je bridka izguba popolnoma strla in je kmalu sledila očetu. Na smrtni postelji ji je Erik moral priseči, da bo Ivanki nadomestoval očeta in mater. Na to prisego ni nikdar pozabil: tako strogo jo je izpolnjeval, da si je odrekel vsako udobnost, delal je noč in dan ter štedil, dokler ni prištedil toliko denarja, da je mogel kupiti srednje posestvo, katerega je dal prepisati na Ivanko. In tedaj se je vzbudila v njem želja, da bi še eno žensko pripeljal na farmo, žensko, ki bi mu nudila to, kar je pogrešal v mladosti: ljubezen. Anita ni bila ženska, ki bi mu mogla nuditi to, kar je on od prave žene pričakoval. Toda tega ni nikdar pokazal. Anito je ljubil kot dobrega tovariša in je imel ta občutek, da je slabotna deklica potrebna njegovega varstva. Nočni dogodek z Orlogo mu je odprl oči in takrat so se pretrgale niti, ki so ga vezale z Anito; v njej ni videl več slabotne ženske, ampak zvito zapeljivko, ki je s hinavskim ljubimkanjem očetu pomagala pri umazanem poslu.

12.

Roger Asplet je odjezdil iz mesta. Nekako po desetminutni ježi je ustavil konja, se skrbno ozrl na vse strani,

leja. Če pride »U 235« v stik z vodo, se takoj razvije para, in en kos te rudnine, ki tehta 5 do 10 funtov, mora oskrbovati parnik ali podmornico z energijo za vso pot okrog sveta. To gorljivo rudnino je najti v Angliji, v Belgijskem Kongu, v Kanadi, v Koloradu in tudi v Nemčiji, če so tozadevni podatki resnični, ki so objavljeni v »Physical Review«, ki je eden najvažnejših strokovnih listov. — To odkritje bo brez dvoma pomenilo likansko spremembo za vsa vozila na paro.

Enoroki strojepisec prekaša po hitrosti pisanja dvoroke tovariše. Franc Haigh, dijak v St. Georgeu v severnoameriški državi Utah, je izgubil eno roko. Ta izguba ga pa ni prav nič ovirala, da bi ne postal